

բեային ոչ որ ազգութիւն չէ համարոււմ։ Հրեաները ազգութիւն չեն, նրանք ազանդ են միայն, որովհետեւ նրանք կորցրին ազգութիւնը կազմող երկու զինւորորդանական զորհիւները՝ հայրենիքը եւ լեզուն։ Այժմ նրանք կորցնելով էլ հայրենիքը, պահպանելին իրանց մայրենի հին լեզուն, կամ կարող էին իրանց հին լեզուից ստեղծել մի նոր, կենդանի մայրենի լեզու, գուցէ նրանք դեռ կը համարուէին մի առանձին ազգութիւն։ Այժմ հրեաները ամեն տեղ միմիայն աղանդ են կազմում։ Պրանմանում հրեան ֆրանսիացի է, Շվեյցարիայում շվեյցարացի է, Վերմանիայում գերմանացի է, Լեզիայում անգլիացի է։

Դարձեալ մի օրինակ: Ունգա-
րացիները եկան Լարօպա Լսիպայի
խորքերից և զետեղվեցան Լարօպայի
կենտրոնում իրանց համար խորթ
և օտար ազգութիւնների մէջ:
Նրանք մի տեղ զետեղվեցան և
ցիր ու ցան շէշան: Բայց նրանք
պահպանեցին և զարգացրին ի-
րանց ազգային լեզուն: Եւ չնա-
խելով որ նրանք զրաւեցին նոր
հողեր, ուրեմն ստեղծեցին իրանց
համար նոր հայրենիք, չր նայելով
որ նրանք հեթանոսներից կաթօ-
յիկ դարձան, ուրեմն փոխեցին

կրօնն էլ — բայց նրանք չը կորց-
րին իրանց ազգութիւնը, միմիայն
այն պատճառով, որ չը կոչըրին
իրանց մայրենի լեզուն և առեղ-
ծեցին մի նոր հայրենիք:

Դարձեալ մի օրինակ: Շէլլյա-
րական ազգութիւնը կազմեցաւ
երեք ազգութիւններէջ՝ Ֆրանսիա-
ցիներէջ, գերմանացիներէջ և ի-
տալացիներէջ: Աւելին երեք լե-
զուներ են արիւարեւոտմ Շէլլյա-
րիայում, բայց դարձեալ ըզրոր
շէլլյարացիներն միասին վեր ա-
ռած կազմում են մի ազգութիւն
ի իւր, որովհետև ունեն իրանց
սեփական հողը, իրանց հայր ե-
ն ի բըր:

Ուրեմն ազգութեան զլիաւոր
Հիմունքները երեք են՝ ցեղը,
Լեզուէն և հայրենիքը:

Դայց ազգութիւնը կարող է
զոյութիւն ունենալ և այն ժա-
մանակ, երբ այդ երեք զխաւոր
Հիմունքներէից երկուսը պահ-
պանվել են: Եւրո երկուսն են
Հայրենիքը և լեզուն:

ԼԺԺ-ն ազգութիւնը պահպանել է իր հայրենիքը, իսկ կորցրել է իր լեզուն, նա կը կորչէ որպէս ազգութիւն, բայց խնքն իրանից կարող է ստեղծել մի նոր ազգութիւն, կամ նա կը կրանա մի աւելի մեծ, կամ բարոյապէս

տակել ուսեց ազգութիւնից, ինչպէս օրինակ ընհացինեք պրոտական Պօղոսի մէջ: Եթէ մի ազգութիւն կորցրել է իր հայրենիքը, եւ պահպանել է իր լեզուն, նա կը կորչի, եթէ երկրագնդին մի ուրիշ տեղ չը ստեղծի իր համար մի նոր առանձնական հայրենիք, ինչպէս օրինակ ունդարացիները կամ ամերիկացիներն են արեւ խի եթէ նա չը կարողացաւ իր համար ստեղծել մի նոր, առանձնական հայրենիք, այլ ցիրու ցան եղաւ այլ ազգութիւնների մէջ,—այն ժամանակ շուտով կը կորչի եւ նրա մայրենի լեզուն էլ:

7. U.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այս օրերն լիանաճեցեալ թէ՛ՅԼԻՍՈՒՄ՝ Վաշինգթոն խմածով լե՛րիւովիւ, որ երկար ժամանակ ուսումնայէն էր Գիմնազիայում, յետոյ Գիմնազիայի դիրեկտոր էր և վերնապէս ուսումնարանական հօգործարարութիւն օգնական էր։ Վերջին երկու երկր տարիներ նա ծառայութեանից հրաժարական տուած էր և ժամանակը մարդու պէն էր ապրում Նիֆիլիսում։

«ՆՈՐԱՐԵՆ» լրագրի թղթակիցը, խոսելով «Մշակի» յօդաածի մասին Բիֆֆիի դռնախի վերաբերությամբ, անցնում է տեղական մամուլի դրոթման խնդրին: «Ընչ նախելով բոլոր արգելքներին, պէտք է խոստովանվել, ասում է ռուս լրագիրը, որ տե-

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԼՕՆԴՐՈՆԻ ՄԻՔՐՈՆԿԸ

Ահա բառական առանձնի ի վեր սպասուած
Մթթթինկն ամայոց 6-ին (Բ. Ն. Տ.) տեղի
ունեցաւ. ի Լոնարա ընդ նախագահութեամբ

13 հազար փլիչ ցորեն հաղորւած է սովորից Ան քառասորի արմարեն, խաչց դին մինչ ասոր Ժէ չափ արմարեն առաքւոյ չէ հասաւ, ոչ Վան, ոչ Բա յաւէթ, ոչ Ապաւկիւր, որք որոտ գաւառաց զԷւ Կարտերեն թէ, և չը գտանէ թէ երբ կամ երբէն պարտ համարէ, թէ եւ թէ համար հանուած լինին ոչ թէ հասած կը լինէին տեղերն, այլ մինչ կտա պին յանդ առաքւո կեանքն հանուն, զի կտա հին յովանային ինչ հրատարակութեան խաչց ճէ ապաքնէ այս այն կառավարութիւնն է որ արանահա ղրորիւն, կենաց պատգովիւնն է, իրանահա արաւ արարութիւնն է այն և այն արքայան շնորհմբ հաւա թէ ??? իւր հպատակաց, միթէ 13 հազար փլիչ ցորեն խոտանալն է միկն չը պարտ հնարէ, Միթէ տեսնուած է մինչ ցարդ պարտի խոտանալն զթովտիւնն, Մի և նորն կառավարութիւն 20 փլիչ է ոչ Վանայ արմարեն շնորհած էր, բայց դեռ չը շնորհուածն ապր շուրհն որ Ապաւկիւ պարտացիի մէջ ինչպէս կարելի է չը յարտա կուի և չը հրաւոյ այն թէ և արանիկ ժողոք պարտութիւն կար, զոր ցոյց տուաւ զթովտնէ տ թեան, քաղաքակրթութեան և ազատութեան շնչը ՄԱՐԻՆ (և ոչ թէ անգլիական ռանս) քաղեակն է մտնողած Աղեքսանդր Բ. կայսրն արեւել և արեւ հաստացելը, (վերջոյ համար չը որքի կայսր հուրեղած Զայաստանի սովորից 10 հազար ֆրանկ, և 1. Պապայ Երբ, ժամանակորէ յանձնուած մնաց և զԳԳ ընց համարաւոր որ նորն շուրհէ հապիւն Ապարիշ Լամբիւր և Աղէքսանդր Բ. Օգոստ. կայսր կառավարութիւնիկն արարելովիւր թող տեսն մինչ և կտա զորք, որք իրք Պիլիպպիտի մի ա տ 0 կտարացած են, Զգրք չեմ տէր իմ կտրի թէ ասոր դին ոչ մէկ տեղէ արտերի չը հասաւ այստեղ Եւ պատճառն որ երկրորդ իմ թանգարան մեծ ուստերի դին Ոչ որ կարող էր իրելէ բա կառավարութիւնն, քայց նա ալ չը րերաւ և կարելի է թէ չը կարող արտերի թելել Վա ղից չուղեց, պատճառն ասեղիւր արդէ իմ պատճառներիկ հետեակ առնելից զորքը լսելէ, ինչ պիտի տէր. Բ. փոխանակ տփով, որք հերթ թիկնեցան, փոխանակ դրամ և նաց տա լու ժողովրդեան, փոխանակ շնորհելու նորա հե կրել, փոխանակ խնամքելու իւր ամեն պատեա ղուցման, նորն իմ ալ տայնալովից ժաման

[illegible]

Իսկ խորին և անսկզբ առաւել դժգոհութեամբ համարեալ իրենց հարկ տուող զարմիք քաշել կամ ոչ, խորաբան տեսաւ, իսկ կառավարութիւնը՝ դիմաւորեալ ազգի առաջ անսկզբով հանդերձ չազգի իր քաղաքական իրաւունք, այլ ընդհանրական առանց ինչ որոշել զիջելու, մեծ խառնութեամբ և փութով որ քան իր քննադատութեամբ տուրք (կառավար) առ փութ (3 ցուր)՝ ոսկի ստանալ է։ Հաջորդաբար ռեպարատեւներ որ այսօր չաւանի և ոչ մի հաստ ստակաւունք ուն փախել 3-ամսանոց տուրք փառն առնել ոչպիտաւոր, որոն զիջանքին իրաւ իրենտան մաս կը սպասեան մարդոց իրենց հոտով խաղց դիտել առ ք թէ մտնող հայերի կը ինքզինքն ապր տեսնել, արքոց և կառավարի ապր հաւաքումն։ Այլ, գլխաւորապէս հայերի կը ինքզինքն, փառնել կառավարութիւնը անոն ժամանակն արդեւ հաստ անուն միայն հանց զիայ ստակով խառնութիւն կը բանեցնէր, ինչպէս և այժմ, իսկ իրենց և քրդաց ժողով (Վրդիւրը մի մասն արդէն իրենց ապստ) և ամենին չը ծածարանք, կանայ կանայ հաւան անոնցով, մէկ մասն կը խոսիւի, մի մասն ալ տարիներու կը խոսեալով։ Ոստիկան գլխաւորապէս կըր հարկապահանմիւն ու պատժով զիւրեք խորտուի, բնաց զիւրեք զիւր չեն ինքնաւ, այլ միայն հանց զի զիւր կը հարկեմ, որ անկովք արտով արքոնք հայերը չապալ և զեղին ծախքեր անով տալով ի իրենց համար և կը ծծենու ու կը ամուսնեն հայերի իրենց ծառայախնդրանքով։

Անստացիոն և պարսիկ միջոցներ են զորս կա-
ռավարությունները ձեռք բերել համառոտ փոփոխ-
տափառանքի դեմ: Այս կարճ են նորա միակ մի-
ջոցները, որոնք ստիպ բարձրանել են աստույթ, խնայ-
կրան ծառայել, ընկերացող իր թրջած զատելը:
Գառնա՞նք պատմել թե մեր ազգային աստույթ-
ընդհանր իմացությունը ի՞նչ քանակությամբ և որով
աղանդներն թերեկցանքը: Այո, միջոցներ են ստի-
պանք են և իր զորություն, բայց ի՞նչպե՞ս աղանդներ
որոշելու միայն զանազան ծառայել, իսկ սովոր բա-
նալու կարող չեն, զին ի՞նչ քանակությամբ միջոց-
նորեն և ճակ կամ զրամ սովոր ճակ սովորող, որ
մանրեն, թե քորած ցորեն ի՞նչ թրջման ու թե
սովոր բառաբանություն կրան ծառայել, այլ միմյանց
*) 3 ցորտ: օսելի աստույթ հաստաբար և ուսույթ
20 կարգի

[illegible]